

Kunnat uudistuvat ja maakunnat tulevat – olemmeko valmiit?

Jari Koskinen

Satakunnan maakuntatilaisuus
23.5.2017

Valmistelu pohjautuu strategiaamme lähtöajatukseseen yhtenäisestä kunta- ja maakuntakentästä, joka mahdollisimman saumatta palvelisi sille yhteisiä asukkaita ja yhteisöjä.

Missio

Teemme kuntien ja maakuntien kanssa kestäväää tulevaisuutta

Askeleen edellä

Visio

Yhteistyötä yli rajojen

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

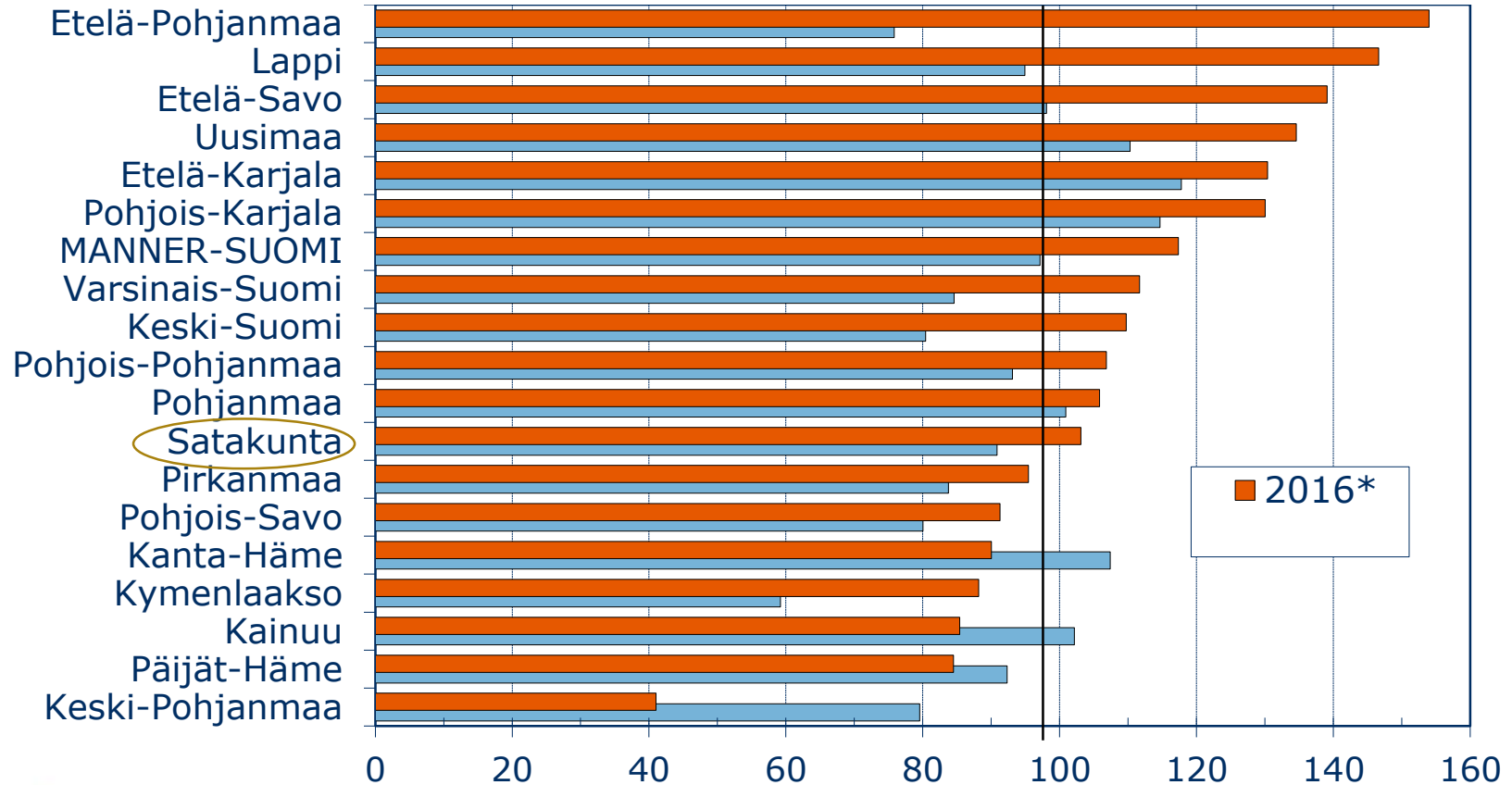
Uudistava kulttuuri

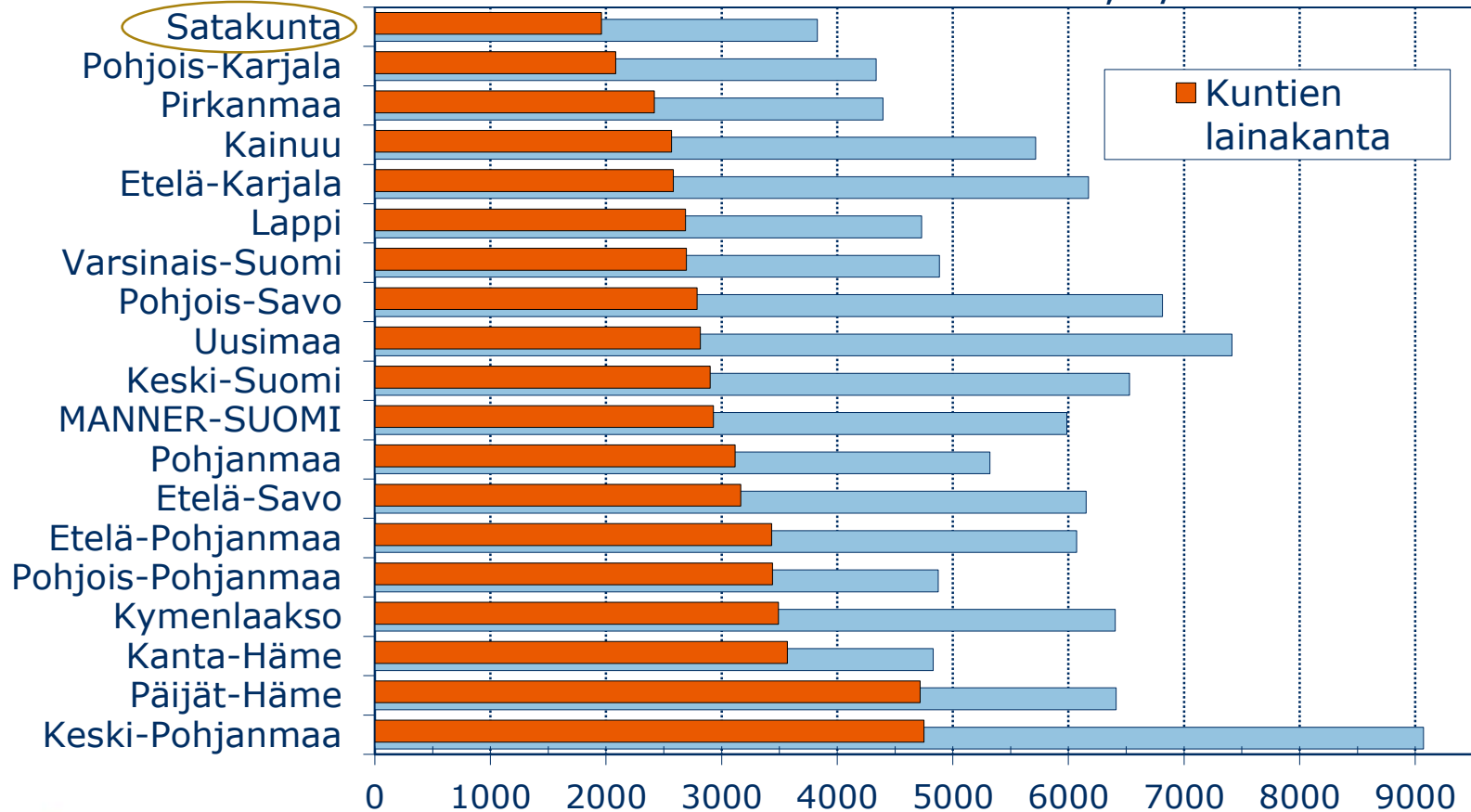
Kuntaliiton toiminnan keskeisiä indikaattoreita v. 2016

192 edunvalvontatoimenpidettä salkussamme	(2015: 182, 2014: 170)
128 eduskunta- ja ministeriökuulemista	(2015: 92)
291 edunvalvontaan liittyvää kirjallista lausuntoa	(2015: 227)
138 nimeämispyyntöä työryhmiin	(2015: 114)
85 kehitysprojektia salkussamme	(2015: 66, 2014: 66)
92 kunta-alan verkostoa salkussamme	(2015: 75)
235 kuntaa mukana kehitys- ja tutkimusprojekteissa	(2015: 256, 2014: 135)
118 kuntaa mukana verkostoissa	(2015: 138, 2014: 100)
6000 henkilöjäsentä verkostoissa (n.)	
3339 osumaa verkkouutisissa (Kuntaliiton näkyvyys)	(2015: 3160, 2014: 3577)
3723 osumaa painetuissa sanomalehdissä (liiton näkyvyys)	(2015: 3216, 2014: 3 010)
321 262 verkkojulkaisujen latausta	(2015: 280 000)
7 600 osallistujaa Kuntamarkkinoilla	(2015: 7 500, 2014: 7 200)
96 952 erillistä käyntiä kunnat.netissä / kk	(2015: 93454, 2014: 92405)

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuonna 2016 sekä vuosien 2012-2016 keskiarvo

Kuntien lainakanta 31.12.2016 sekä kuntakonsernien lainakanta 31.12.2015 maakunnittain, €/asukas

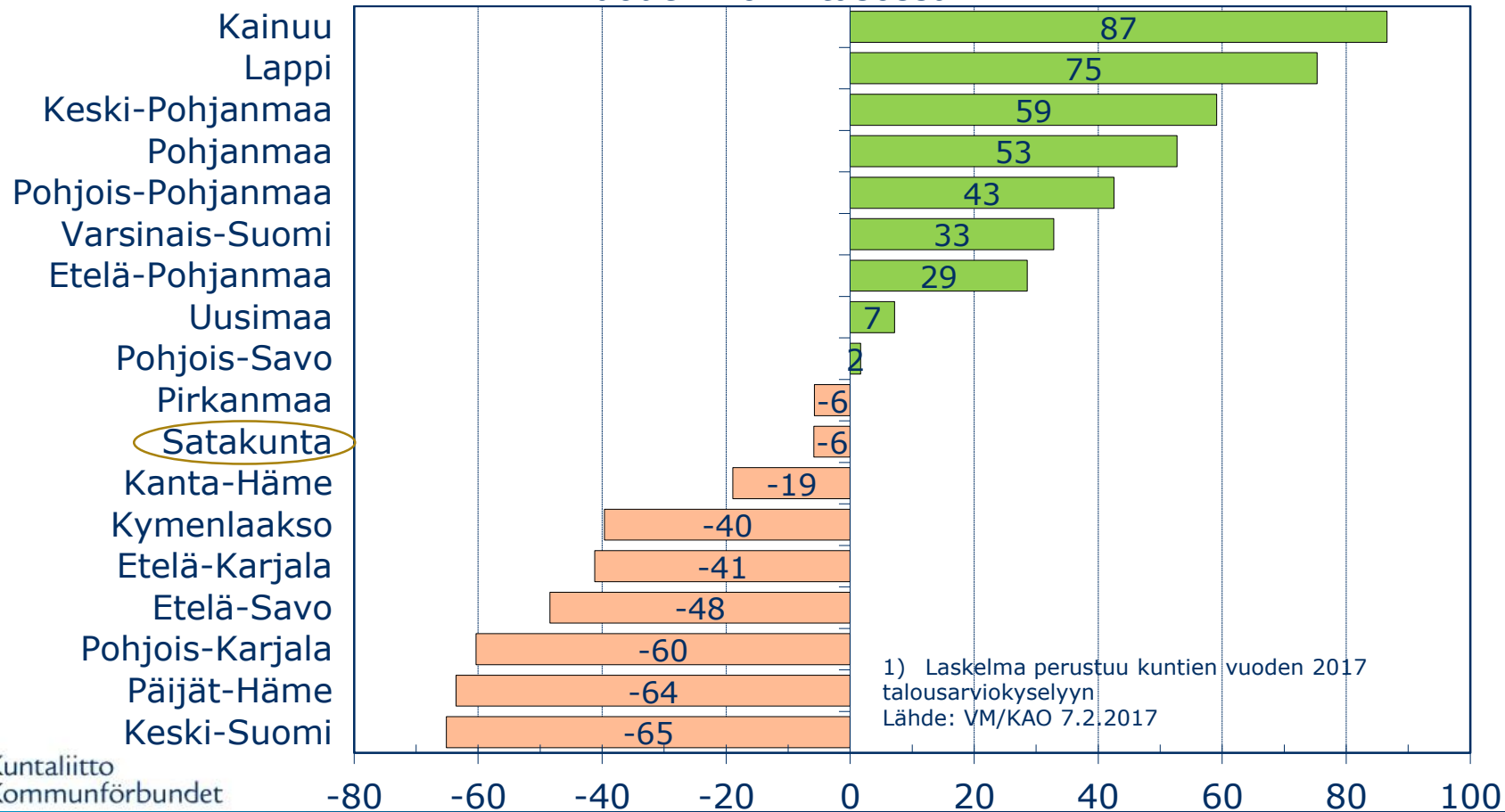

Maakuntauudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos ja sen laskennallinen paine tuloveroprosenttiin Satakunnan kunnissa

Lähde: VM/KAO 7.2.2017

Kunta	Tulovero-% 2017	Uusi kunnan tulovero-% 2017 tasossa	Toimintakatteen + poistojen muutos €/as.	Verorahoituksen muutos yhteensä €/as.	siitä:			Lopullinen muutos nykyiseen 2023 -> €/as.	Lopullisen muutoksen laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin %-yks.
					Kunnallisveron muutos €/as.	Yhteisöveron muutos €/as.	Valtionosuuksien muutos yhteensä €/as.		
Eurajoki	18,00	5,53	3 365	-3 265	-1 962	-62	-1 241	100	-0,56
Pomarkku	20,50	8,03	4 150	-4 050	-1 448	-70	-2 533	100	-0,73
Säkylä	21,50	9,03	3 640	-3 540	-1 946	-72	-1 523	100	-0,56
Nakkila	21,25	8,78	3 264	-3 175	-1 743	-34	-1 398	89	-0,55
Ulvila	21,00	8,53	3 103	-3 021	-1 923	-41	-1 057	82	-0,47
Jämijärvi	22,50	10,03	3 856	-3 782	-1 335	-45	-2 402	74	-0,57
Honkajoki	22,00	9,53	3 788	-3 723	-1 378	-142	-2 202	65	-0,49
Siikainen	21,00	8,53	4 277	-4 213	-1 224	-115	-2 874	65	-0,54
Huittinen	20,75	8,28	3 496	-3 452	-1 559	-55	-1 838	44	-0,29
Kokemäki	21,75	9,28	3 615	-3 625	-1 651	-62	-1 912	-10	0,07
Harjavalta	20,75	8,28	3 842	-3 856	-1 957	-383	-1 516	-14	0,08
Pori	19,75	7,28	3 379	-3 402	-1 902	-58	-1 441	-22	0,13
Kankaanpää	21,50	9,03	3 340	-3 370	-1 629	-69	-1 673	-31	0,20
Karvia	19,75	7,28	3 776	-3 807	-1 233	-83	-2 492	-31	0,25
Rauma	20,00	7,53	3 258	-3 298	-2 170	-167	-961	-40	0,21
Merikarvia	19,50	7,03	4 225	-4 281	-1 491	-71	-2 719	-56	0,40
Eura	20,50	8,03	3 320	-3 420	-1 863	-54	-1 504	-100	0,58

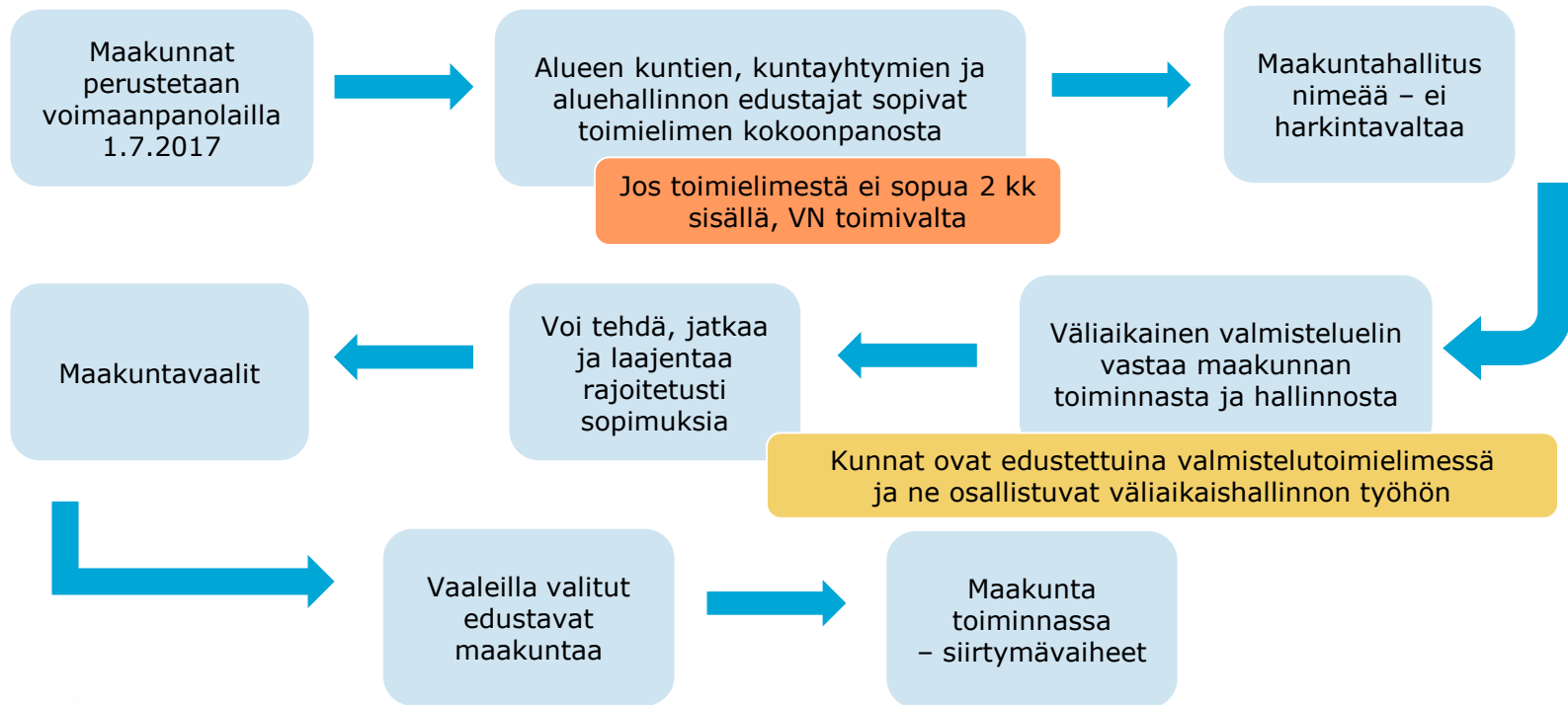
Maakuntauudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa¹⁾

Sote- ja maakunta uudistuksen valmistelun kannalta oleellista tässä hetkessä?

- Valinnanvapaus ja sen vaikutus
 - Määrittää toimintaa
- Aikataulu
 - Määrittää valmistelua
- Väliaikaishallinto ja maakunnan muodostuminen
 - Määrittää organisoitumista ja hallintoa
- Yhdyspinnat
 - Määrittää kuntien ja maakuntien suhdetta

Maakunnat perustetaan ja väliaikaishallinto edustaa maakuntaa

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2017

2017

- **1.7.2017.**
 - Maakunnat perustetaan voimaanpanolailla.
 - Väliaikaishallinto asetetaan kahden kuukauden kuluessa
- **1.7.2016 - 31.12.2018.**
 - Rajoituksia ja velvoitteita uusia sopimuksia tehdessä tai muuttaessa (laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa).
- **31.12.2017 mennessä**
 - Kuntien yksityiskohtainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista.
 - Esiselvitys siirtyvästä henkilöstöstä väliaikaishallinnolle. Lopullinen selvitys siirtyvästä henkilöstöstä valmiina joulukuussa 2018

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2018

2018

- **28.2.2018 mennessä.**
- Sairaanhoidopiirien kuntayhtymien, erityishuoltopiirien sekä maakuntien liittojen selvitys siirtyvästä omaisuudesta. Selvityksen antamiseen jälkeen kuntayhtymä ei saa päättää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia. Maakunnalla on valitusoikeus
- Omaisuuden siirrot, mahdolliset maapohjan omistuksen järjestelyt lakisääteisten kuntayhtymien osalta tulisi tehdä siten, että ne olisivat loppuun saatettu ennen em. selvitystä siirtyvästä omaisuudesta. (Huom! Rajoituslaki sekä mahdolliset verovaikutukset ja avustusten takaisinperintään liittyvät riskit).
- **Toukokuussa 2018**
- tietosuoja-asetus edellyttää kuntien ja kuntayhtymien sopimusten muuttamista asetuksen mukaiseksi, vaikka sopimus siirtyisi myöhemmin maakunnalle.
- **Syyskuun 2018 loppuun mennessä**
- Henkilöstön siirtoa koskevat yhteistoimintamenettelyt luovuttavissa organisaatioissa.
- **31.12.2018 asti.**
- Väliaikaishallinnon tekemät sopimukset henkilöstön osalta voivat enintään olla voimassa.
- **31.12.2018 mennessä.**
- Sopimuksia on syytä tarkistaa siten, että niissä olisi irtisanomis- tai purkumahdollisuus 1.1.2019, sillä ostopalvelusopimukset eivät todennäköisesti sovi yhteen valinnanvapauslainsäädännön kanssa.
- **Joulukuussa 2018.**
- Luovuttavan työnantajan lopullinen selvitys siirtyvästä henkilöstöstä
- **31.12.2018 asti.**
- Työterveyshuollon yhtiöittämisvelvollisuuden siirtymäaika päättyy. Jokaisessa kunnassa ja maakunnassa on ratkaistava, miten työterveys hoidetaan.

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2018

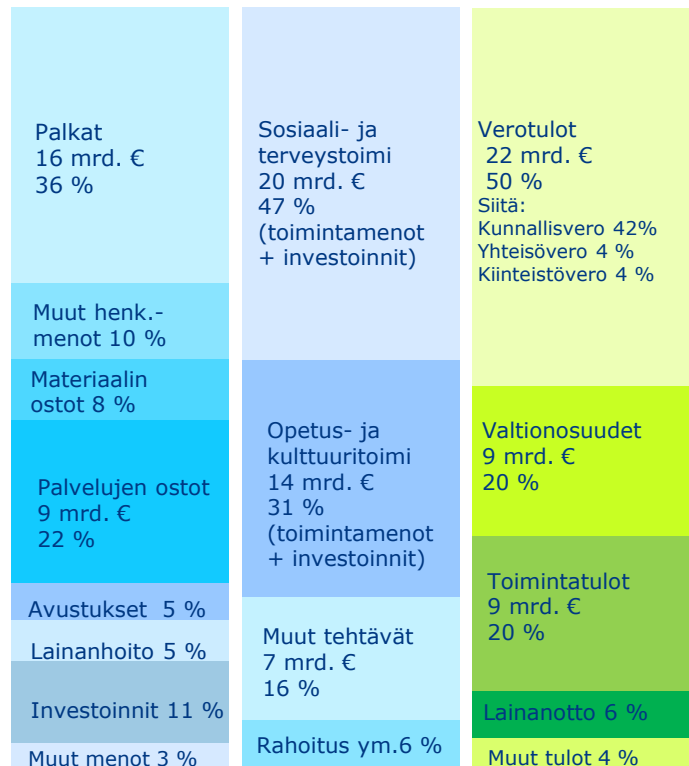
2019

- **1.1.2019**
- Maakuntien järjestämisvastuu alkaa
- Lakisääteiset kuntayhtymät siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen maakuntiin.
- kolme valtakunnallista palvelukeskusta (talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, ICT-palvelukeskus ja maakuntien tilakeskus) siirtyvät maakuntien omistukseen.
- Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan, jos maakunta ja kunta eivät toisin sovi. toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2021 saakka. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa yhdellä vuodella.
- Pelastustoimen kalusto siirtyy maakuntien omistukseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuolto, palo- ja pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto, maatalouslomitus, maaseutuhallinto, maakuntaliittojen tehtäviä sekä joitakin valtion tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyy maakunnan palvelukseen.
- **31.12.2019 asti.** Väliaikaishallinnon tekemät sopimukset voivat enintään olla voimassa.

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

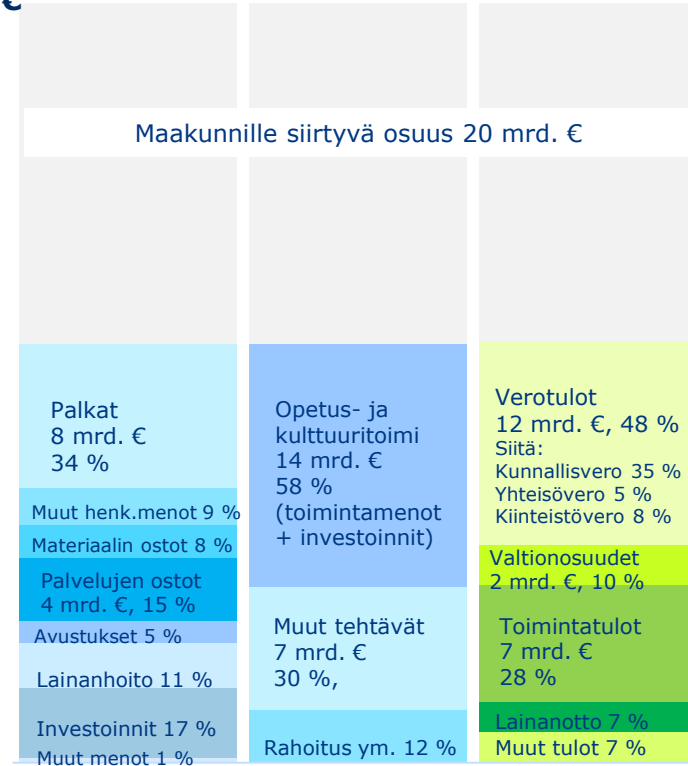
Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

HAHMOTELMA VUODESTA 2019 noin 24 mrd. €

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinpolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiiviisat toimintatavat

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne, Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Asukkaiden omaehtoinen toiminta

Uskalla kokeilla -ohjelma

Edistämme kunnissa ja alueilla kokeilukulttuuria, joka nopeuttaa reagointia ja ennakointia yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisussa.

MeUskaltajat
Pori

Olipa kerran kaupunki, joka halusi osallistaa loppukäyttäjät hyvinvointiteknologian tuotekehitysprosesseihin ja luoda heille itselleen mahdollisuuksia vaikuttaa palveluihin.

Ja siitä alkoi tositarina.

Porin perusturvan yhteistoiminta-alue yhdessä elinkeino-yhtiö Prizztech Oy:n kanssa on kehittänyt Porin seudulle Living lab -yhteistyömallin hyvinvointitekniikan käyttäjälähtöiseen kehittämiseen. HYVÄKSI – Hyvinvointitekniikan innovaatioverkosto -hanketta rahoittavat Satakuntaliitto (EAKR), Porin seudun kunnat ja SAMK, joka toimii Prizztechin ohella hankkeen toisena toteuttajana.

Kokeiluja toteutettu useissa hankkeissa

Living lab -toimintamallin kehittäminen aloitettiin vuonna 2009 Hyvinvointialan Living lab -hankkeessa ja sen jälkeen teknologiakokeiluja on toteutettu Living lab – käyttäjälähtöistä hyvinvointia Satakuntaan ja HYVÄKSI – Hyvinvointitekniikan innovaatioverkosto -hankkeissa.

Teknologiaa etsitään laajalle kohdejoukolle, ei pelkästään ikäihmisille

Aluksi etsittiin teknologioita etenkin muistisairaiden kotona asumisen tukeen. HYVÄKSI-hanke laajensi kohderyhmää yleisesti ikäihmisiin, kehitysvammaisiin, vammautuneisiin, liikuntarajoitteisiin sekä näiden henkilöiden omaisiin ja hoitohenkilökuntaan.

Moniammatillinen, käyttäjät osallistava yhteistyö tuottaa tulosta

Hankkeissa on kehitetty kymmeniä teknologiapalveluita yhdessä satojen asiakkaiden, omaisten ja ammattilaisten kanssa. Tekniikkayritykset ovat saaneet runsaasti monipuolisia tuotekehitysideoita. Toimintamalli on hioutunut ketteräksi, systemaattiseksi ja vahvaksi moniammatilliseksi yhteistyöksi, jossa eri toimijoiden roolit sekä tarpeet ja hyödyt osataan huomioida.

Porin kaupungin vanhuspalveluiden johtaja Pirjo Rehula ja Prizztech Oy:n projektipäällikkö Niina Holappa kertovat:

Mitä teemme? Porin perusturva haluaa toimia edelläkävijänä uutta hyvinvointitekniikkaa kehitettäessä. Tarjoamme teknologiayrityksille mahdollisuuksia testata tuotteitaan aidoissa ympäristöissä yhdessä asiakkaidemme ja henkilökunnan kanssa. Käyttäjät toimivat asiantuntijoina ja antavat palautetta yrityksille tuotekehityksen tueksi 2–6 kk mittaisista kokeiluista.

Mikä sai meidät uskaltamaan? Väestön ikärakenteen muutos ja moninaiset tulevaisuuden haasteet, halu hoitotyön kehittämiseen sekä asiakkaiden voimavarojen ja kotona selviytymisen tukeminen turvallisesti asiakkaiden tarpeita ja toiveita kuunnellen.

Missä onnistuimme/onnistumme? Tekniikkakokeilut ovat tuoneet asiakkaidemme elämään uusia arvokkaita elämyksiä

sekä edistäneet hyvinvointia ja parantaneet elämänlaatua.

Perusturvalle hyvinvointitekniikan kokeilut ovat antaneet merkittävää tietoa ja tärkeitä käyttökokemuksia markkinoilla olevista vaihtoehdoista ja niiden käytettävyydestä. Tämä helpottaa hankintojen suunnittelua.

Mikä meni pieleen/mitä tekisimme toisin? Uuden tekniikan käyttöönotto on ollut odotettua hitaampaa julkisen sektorin päätöksentekoprosessien vuoksi. Asiakkaiden ja omaisten tiedot markkinoilla olevista vaihtoehdoista ovat vähäiset.

Mitä tästä opimme? Kustannusten vertailua pitäisi kehittää. Asiakkaille ja omaisille pitäisi pystyä tuottamaan entistä paremmin tietoa tekniikoista sekä tutustumismahdollisuuksia olemassa oleviin vaihtoehtoihin.

#kokeilevakunta
#meuskaltajat

2017 Esiselvitysvaihe

2018 Valmistelu- ja päätöksentekovaihe

25.1. ohjausryhmän seminaari

7.2. muutostreffit

9.4. Kuntavaalit

31.5.-1.6. KL valtuusto

10/17 Perustetaan kuntien ja maakuntien väliaikaishallinnon yhteinen KM-neuvonantajaryhmä

9-11. KL kuntapäivät

9/17 Maakuntien väliaikaishallinnot aloittavat toimintansa

22.-23.11. KL valtuusto

28.1. Maakuntavaalit

2/18 KL valtuuskunta järjestäytyy

3/18 Maakuntahallinnot aloittavat

5/18 KL valtuuskunta hyväksyy säännöt

6-11/18 Maakunnat päättävät jäsenyydestään

11/18 KL valtuuskunta mahd.2. käsittely

KM:sääntöjen, palvelujen ja orgasaation piirteiden epävirallinen kommentoittaminen KL:n sisällä, erityisesti kuntajohtojen kanssa, väliaikaishallinnon kanssa, muutosjohtajien, soitejohtajien ja nyk. maakuntajohtajien kanssa.

Teemakohtaiset osaprojektit

- Asiakkaat ja palvelut
- Talous ja hallinto
- Henkilöstö ja osaaminen
- Johtaminen, prosessit ja rakenteet

VT = Välituotokset: jäsennykset, selvitykset, kyselyt analyysit jne.

Päätökset

3/17 Kuntien ja maakuntien järjestöllinen tulevaisuus-selvitys

5/17 Esiselvitysvaiheen väliraportti

11/17 Esiselvitysvaiheen loppuraportti

1-3/18 Järjestön sääntöluonnos

5/18 Päivitetty selvitysraportti ja järjestön säännöt

11/18 Päivitetty selvitysraportti sääntöjen mahd. 2. käsittely

Kuntien ja maakuntien toimintakokonaisuus

***) YHTEISEN JÄRJESTÖN TOIMINNAN NÄKÖKULMASTA HAASTAVIMMAT OSA-ALUEET**

Kuntien toiminta

Maakuntien toiminta

Kuntastrategia

Maakuntastrategia

Perusopetus

Talous,
valtion ohjaus,
neuvottelumenettelyt
ja sopimukset*

Sote-järjestäminen,
palvelurakenteet ja
niiden kehittäminen

2. asteen koulutus

Oppilas- ja
opiskelijahuolto

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut*
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen*

Sote ICT- ja
tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Tukipalvelut* Sote-tuotanto?*

Palo- ja pelastustoimi

Kulttuuri-, liikunta- ja
nuorisotoimi

Itsehallinto, demokratia, osallisuus, vaalit

Lomitus

Kuntatekniikka

Johtaminen, konserniohjaus, omistajapolitiikka

Maakuntasuunnitelma,
maakuntaohjelma

Liikenne, joukko-
liikenne, tieverkkojen
rakentaminen ja ylläpito

Hallintomenettelyt, säännöt, ohjeet

Aluekehitys ja
rahoitusapparaatit

Asiakaslähtöinen uudistuminen ja kokeilut

Digitalisaatio ja tietojärjestelmät

Liikennejärjestelmä ja
alueellinen tienpito

Toiminta markkinoilla, hankinnat
ja kilpailuttaminen

Yhdyskunnat ja
kaavoitus

Kansainvälinen
toiminta

Maakuntakaavoitus

Ympäristö

Ympäristöterveydenhuolto

Yhteenvedo (1/2)

Mitä hyötyä Kuntaliiton perustalle valmisteltavasta uudesta järjestöstä voisi olla?

- Kattaisi koko paikallisen ja alueellisen demokratian pohjalta toimivan osan julkishallintoa.
- Potentiaaliset synergiahyödyt kuntia ja maakuntia yhdistävissä teemoissa ovat laajoja. Yhteisiä suuria nimittäjiä ovat erityisesti asukkaiden itsehallinto ja demokratia, rahoitusperiaate ja normien väljentäminen, elinvoima sekä asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen.
- Muodostuisi yhtenäinen järjestäytyminen työnantajatoiminnan (uusi KT) ja eläkeasioiden (Keva) kanssa.
- Yhteistyön ja vuorovaikutuksen rakentaminen ja vastakkainasettelun välttäminen. Järjestö loisi käytännön yhteistyörakenteita. Kunnan ja maakunnan yhteinen asukas ja yhteisöt keskiössä.
- Nykyistäkin Kuntaliittoa suurempi painoarvo yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa niissä asioissa, joita järjestö ajaa. Laajemmat hartiat. Vahva neuvottelija valtion kanssa.

Keskeinen osa toimintaa olisi potentiaalisten intressiristiriitojen ennakoiva tunnistaminen ja toiminnan jatkuva suuntaaminen ja kehittäminen tältä pohjalta.

Yhteenveto (2/2)

Mitä riskejä Kuntaliiton perustalle valmisteltavasta uudesta järjestöstä voisi koitua?

- Maakuntien todellinen luonne jäisi kauas itsehallinnollisesta organisaatiosta, vaan ne käytännössä olisivat valtionhallinnon alaista toimintaa. Tällöin niiden paikka ei olisi luontevaa olla kuntien kanssa yhteisessä järjestössä.
- Resurssien jakoon liittyvä kysymykset, joissa muutokset julkisen talouden kehityksessä eivät saisi olla puhtaasti toisen osapuolen voitto ja toisen tappio
- Intressiristiriidat kuntakentän ja maakuntien välillä, joita ei kyettäisi rakentavasti käsittelemään ja johtamaan yhteisen liiton sisällä
- Uudella järjestöllä on yhä laajempi toimintakenttä ja kokonaisuus ml. uusien maakuntien yhä laajempi yhtiömuotoinen palvelurakenne. Myös nykyisiä valtion organisaatioita olisi tulossa mukaan järjestön toimintaan, jotka eivät ole olleet Kuntaliiton kaltaisen organisaation jäseniä tai sen tarjoamien palvelujen piirissä aiemmin.
- Järjestön toiminnan kohdentuminen ja/tai talous- ja henkilöstöresurssien jakautuminen epätarkoituksenmukaisesti kuntia ja maakuntia koskettavien toimintojen tai teemojen välillä.

Seuraa Kuntaliittoa ja keskustele maakuntatilaisuuksista sosiaalisessa mediassa

[Facebook.com/Kuntaliitto](https://www.facebook.com/Kuntaliitto)

Tykkää ja seuraa Kuntaliittoa!

[Twitter.com/Kuntaliitto](https://twitter.com/Kuntaliitto)

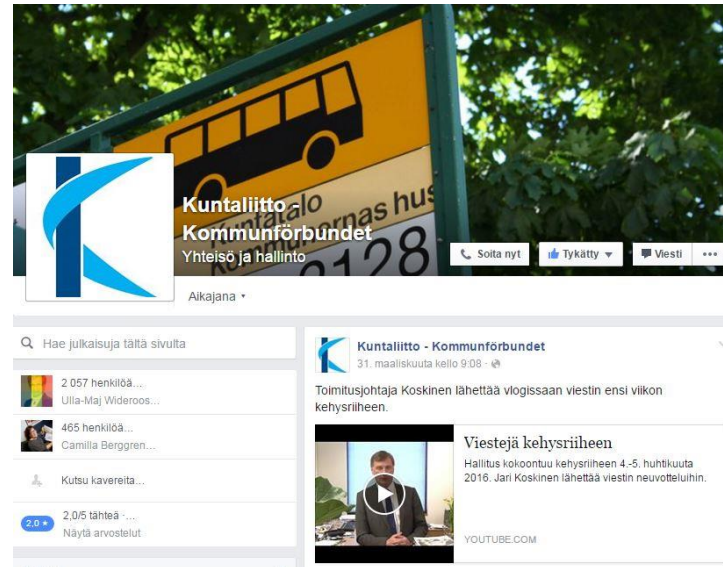
@Kuntaliitto #maakunnat

[Youtube.com/Kuntaliitto](https://www.youtube.com/Kuntaliitto)

Vlogeja ja videoita, käy kurkkaamassa!

Lisätietoa

www.kuntaliitto.fi/maakuntatilaisuudet

Kiitos mielenkiinnostasi!
Tack för visat intresse!

Aineistot

www.kuntaliitto.fi/maakuntatilaisuudet